

עין משפט‏ **נר מצוה**

כב א מיי פ"א מהל' דעות הלכה ד:
כב ב מיי פ"א מהל' סוטה הלכה ד ה סמג עשין ו טושי"ע אה"ע סי' קעח סעיף ו:



תורה אור השלם

- ↑ וּלְשֵׁאת וּלְסַפְּחַת וְלִבְהָרֶת: וּקְרָא יֵד נֹו וְעַל כָּל הַהָרִים וְהָרָמִים וְעַל כָּל הַגְּבוּעוֹת הַנִּשְׁאָוֹת: יִשְׁעִיהוּ ב יד
- ↑ וְהָיָה כָּל הַנּוֹתָר בְּבִיתָךְ יָבוֹא לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לְאַגֻּדֹת בֶּסֶף וְכֹבֵד לָחֶם וְאָמַר סְפָחִי נָא אֵל אֲחֹת הַכְּהֹונֹות לְאֹכֵל פֶּת לָחֶם: שְׂמוּאֵל א ב לו
- ↑ וְזָכִיתִי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבָּה: אֱלֹהִים לֹא תִבְּרָה: תהלים נא יט
- ↑ זִכְרָה תוֹדָה יִבְרָךְנִי וְשֵׁם דְּרָךְ אֶרְאֹנוּ בִישַׁע אֱלֹהִים: תהלים נ כג
- ↑ וְיִצְחָק מִבֵּיתוֹ וְהַלְבָּה וְהָיִיתָ לְאִישׁ אַחֵר: דברים כד ב

ה:

הא גופא קשיא. תימה לרבי אמאי לא נקט הכא לישגא דריש מס' מכות (דף ג.) כיצד העדים נעשים זוממין כיצד אין העדים נעשים זוממין מבועי ליה הכא נמי הוה ליה למימר הכי כיצד מקנא לה כיצד אין מקנא לה מבועי ליה והתם מתרץ שפיר אצל הכא אפילו לפי דמליון הוה ליה למיתני כיצד אין מקנא לה ונראה דלהכי לא פריך הכא משום דמלי למימר אל תדברי דרישא פירושו סמירה דהיינו קניו גמור ואתי שפיר לישגא דכיכד מקנא לה ולא קשיא מידי אלא רישא לסיפא והי"פ הכא אלמא פירוש דמתני' דדיבור סמירה הוא מדקתני כיצד מקנא ולשון נקי הוא כדמנן בפרק קמא דכתובות (דף יג.) ראוה מדברת ומפרש בגמ' מאי מדברת נסתמה א"כ תיקשי סיפא דקתני דיברה עדיין מותרת לזימה ואי פירוש דדיבור דמתניתין סמירה אמאי מותרת אלא דיבור ממש הוא ולפי הירושלמי משמע דבעי לתרומי דדיבור דרישא סמירה אלא דנקט לשון נקי והכי איתא התם סוף דבר שמדבר עמו הא אם נסתמה עמו ולא דברה אין סמירתה כלום פירוש בתמיה דבורה אתא מימר לך אפי' דברה עמו ולא נסתמה עדיין מותרת לזימה לשון נקי הוא מתני' פי' דיבור דרישא לשון נקי מיהו דסיפא אית לן למימר על כרחך דיבור ממש:

לאחר ויא דיבם. אין להקשות מפרק האשה שנפלו לה נכסים (כתובות דף פא.) בשמעתינ דשומרת יבס דפריך התם והא צעינן לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליה אמר רב אשי יבס כמו אחר דמי דלענין לשון תנאי ב"ד שזייה כאחר אצל באחר דקרא אין האח בכלל והכי נמי משמע בפרק אין מקדישין (ערכין דף כה:) דקתני אם מכר את השדה לאיש אחר לאחר ולא לזן או אינו אלא לאחר ולא לאח כשהוא אומר איש הרי אח אמור הא מה אני מקיים לאחר לאחר ולא לזן דמשמע טעמא דכתיב איש הא לאו הכי לא הוי אח בכלל אחר וכי"ש גבי יבס דבא מכח נשואי אחיו דלאו אחר הוא והכי אמרינן נמי בפ"ק דקידושין (דף יג.) אמר קרא פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה מתקוף לה רב שישא בריה דרב אדי אימא מאן אחר יבס ומשני דיבס לא מקרי אחר ^ה אצל קשיא מפרק האומר (קדושין דף יט.) דנפקא לן מהכא בפרק האומר דלא תפסי קדושין באחות אשה אימר דלייטריך קרא דוקא ליבס ^ו משום דרמיא עליה ליצומי כדאמר' בשמעתינ ואכתי אחות אשה מנלן ועוד תקשה דהכא אע"ג דכתיב איש אחר ממעטינן יבס ובערכין מרבינן יבס מאיש וממעטינן זן מאחר וא"ת מאיש ממעטינהו בפי' האומר (ג"י שם) קרובים ומלאחר יבס סוף סוף ואיש אחר יקחנה מאי דרשת ציה: **לאחר ויא דיבם**. אי קשיא והא האי קרא בסוטה ודאי ע"י עדים כתיב דילפינן דבר דבר מממון בסוף מסכת גיטין (דף ג.) וסוטה ודאי אמר בפ"ק דיבמות (דף יא:) דפטורה בלא חליצה משום דכתיב זה טומאה כעריות תריך דלאחר לא אייטריך למיכתב אלא ליואלת משום סמירה כיון דנפקא לן סוטה ודאית מטומאה דכתיב זה: **איי"ו איתיה אבעא מי לא בעיא גמ**. הקשה רבי בשם ר' אבהו בר מרדכי ז"ל והא סוטה ודאית ואיילונית היכא דהכיר זה ואשת סרים דבעו גט מצעל היכא דאיתיה ואפי"ה פטורות מיבס בלא חליצה ויש לתרץ סוטה ודאית לא דמיא להכא ^ז כיון דטומאה סתם הרי היא כערוה גמורה דגזירת הכתוב הוא דפטורות ואשת סרים ואיילונית היכא דאיתיה לבעל שרו ליה ואפי"ה אימעות בפ"ק דיבמות ^ח מדיון יצום דלא לריך זהו כלל אצל סוטה ספק לא אימעוט אלא גבי איסורא דבעל וקמשמע לן קרא דבא מכח נשואי אחיו הרי הוא במקום בעל דאסורה לו ליבס אצל חליצה בעיא:

דיא דיבתיה לביתיה ואת אמרת תתייבם נמי יבומי. רבינו חננאל הטעים דבריו ופירש ורחמנא אמר אשר לא יבנה לבנות ולא לסמור: ^מ

המקנא פרק ראשון סוטה

ולאש ולספחה. על ידי שמנשא עצמו בא לידי ספחת שאינו עיקר באנשים אלא נספח וטפל: **טפילה**. דבר שאינו חשוב בעצמו אלא נטפל באחרים: **ספחני נא**. אספני נא. ^א בזבואת צית עלי משתעי קרא אעמיד כהנים גדולים אחרים שיזיאו את כהני ורעך מגדולתם וייטרכו לבקש מהם לאוספס ולקולטס אלסם: **אל אחס הכהונות**. באחת מן המשמרות: **שכר עולה צידו**. ולא שכר קרבן אחר: **זכאי**. כל הזכחים במשמע: **השם אורחוסיו**. מחשב הפסד מזוה כנגד שכרה: ^ב (אמר לה **צפני שנים אל תדברי עם איש פלוני ודברה עמו**. שלא ציחוד: **עדיין מותרת לזימה**. לשמש. צימה לשון תשמיש הוא: **אסורה לזימה ואסורה לאכול בתרומה**. עד שתשהה. ולקמן צפ' כשם שהמים צודקין (דף כח.) יליף מונטמאה ונטמאה שלש פעמים אחד לבעל ואחד לבעול ואחד לתרומה: **ואם מה בלא בניס**. עד שלא השקה: **חוללם ולא מסייבמם**. בגמרם מפרש טעמא): **הא גופא קשיא אמרם כיכד מקנא לה אמר לה צפני שנים כו'**. קס"ד אמר לה כו' היינו פירושא דכיכד מקנא לה אמר לה צפני שנים כו' ואשמועינן דזהו אפי' מדברת עמו בשוק סמירה חשיב לה מדקאמר זה הקינוי דאי לאו דסמירה הוא ולא מיתסרא זה מאי קינוי איכא ולמה לי דמתרה זה: **והדר פני**. דכי עברה על התראתו ודברה עמו מותרת לזימה: **אמר אצינ פני קאמר**. אמר לה לאו פירושא דכיכד מקנא לה הוא אלא תרתי קמי וי"ק אמר לה אל תדברי ונסתרה או דברה אע"פ שעברה על קינויו אצל דיבור או אם דברה עמו אחר קינוי גמור דאל תסתרי עדיין באחת משתי אלו מותרת לבעלה אצל עברה על קינויו אלא סמירה כגון שאמר לה אל תסתרי ונכנסה עמו לבית הסתר כו': **ויאלה מציוסו**. לעיל מיניה כתיב כי מלא זה ערות דבר וגו' וילאה מציתו וגו' לאיש אחר למה לי למכתב אי למשרייה לאנסובא על ידי גט כריתות לכתוב וילאה מציתו והיתה לאיש למה לי למכתב לאחר אלא למעוטי יבמה היכא דלא גרשה בעל אחר שמאלא זה ערות דבר והכי משתמע קראי כי מלא זה ערות

דבר יגרשנה בספר כריתות וילאה מציתו כלומר ויכל דז שתאלא מציתו זין ע"י גירושין זין ע"י מיתה אם באת לינשא לאיש אחר תנשא ולא ליבס שאינו אחר אצל נשואין של וז שמכח נשואי ראשון היא זוקקת לו: **אי הכי חליצה נמי לא סיבעי**. דהא פטרה רחמנא ושרייה לאיש אחר בכל ענין שתאלא מציתו אחר שנמאלא זה ערות דבר: **אילו איסייה לבעל**. מי משתריא בלא גט הא כתיב וכתב לה ספר כריתות' ^א אפי' מלא זה ערות דבר כריתות בעיא השתא נמי בעי' חליצה דיבס במקום בעל קאי: **אית דאמרי**. דהכי שני רב יוסף לעיל רחמנא אמר כו' לזה לבעלה לגרשה מציתו כשמאלא זה ערות דבר כי היכי דלא תיסתרי' לזימיה כדאמר לעיל' ונותא צבימא כי קריא לשומשמה: ^{מי}

דבר יגרשנה בספר כריתות וילאה מציתו כלומר ויכל דז שתאלא מציתו זין ע"י גירושין זין ע"י מיתה אם באת לינשא לאיש אחר תנשא ולא ליבס שאינו אחר אצל נשואין של וז שמכח נשואי ראשון היא זוקקת לו: **אי הכי חליצה נמי לא סיבעי**. דהא פטרה רחמנא ושרייה לאיש אחר בכל ענין שתאלא מציתו אחר שנמאלא זה ערות דבר: **אילו איסייה לבעל**. מי משתריא בלא גט הא כתיב וכתב לה ספר כריתות' ^א אפי' מלא זה ערות דבר כריתות בעיא השתא נמי בעי' חליצה דיבס במקום בעל קאי: **אית דאמרי**. דהכי שני רב יוסף לעיל רחמנא אמר כו' לזה לבעלה לגרשה מציתו כשמאלא זה ערות דבר כי היכי דלא תיסתרי' לזימיה כדאמר לעיל' ונותא צבימא כי קריא לשומשמה: ^{מי}

דבר יגרשנה בספר כריתות וילאה מציתו כלומר ויכל דז שתאלא מציתו זין ע"י גירושין זין ע"י מיתה אם באת לינשא לאיש אחר תנשא ולא ליבס שאינו אחר אצל נשואין של וז שמכח נשואי ראשון היא זוקקת לו: **אי הכי חליצה נמי לא סיבעי**. דהא פטרה רחמנא ושרייה לאיש אחר בכל ענין שתאלא מציתו אחר שנמאלא זה ערות דבר: **אילו איסייה לבעל**. מי משתריא בלא גט הא כתיב וכתב לה ספר כריתות' ^א אפי' מלא זה ערות דבר כריתות בעיא השתא נמי בעי' חליצה דיבס במקום בעל קאי: **אית דאמרי**. דהכי שני רב יוסף לעיל רחמנא אמר כו' לזה לבעלה לגרשה מציתו כשמאלא זה ערות דבר כי היכי דלא תיסתרי' לזימיה כדאמר לעיל' ונותא צבימא כי קריא לשומשמה: ^{מי}

דבר יגרשנה בספר כריתות וילאה מציתו כלומר ויכל דז שתאלא מציתו זין ע"י גירושין זין ע"י מיתה אם באת לינשא לאיש אחר תנשא ולא ליבס שאינו אחר אצל נשואין של וז שמכח נשואי ראשון היא זוקקת לו: **אי הכי חליצה נמי לא סיבעי**. דהא פטרה רחמנא ושרייה לאיש אחר בכל ענין שתאלא מציתו אחר שנמאלא זה ערות דבר: **אילו איסייה לבעל**. מי משתריא בלא גט הא כתיב וכתב לה ספר כריתות' ^א אפי' מלא זה ערות דבר כריתות בעיא השתא נמי בעי' חליצה דיבס במקום בעל קאי: **אית דאמרי**. דהכי שני רב יוסף לעיל רחמנא אמר כו' לזה לבעלה לגרשה מציתו כשמאלא זה ערות דבר כי היכי דלא תיסתרי' לזימיה כדאמר לעיל' ונותא צבימא כי קריא לשומשמה: ^{מי}

דיא דיבתיה לביתיה ואת אמרת תתייבם נמי יבומי. רבינו חננאל הטעים דבריו ופירש ורחמנא אמר אשר לא יבנה לבנות ולא לסמור: ^{מי}

מסורת הש"ס

^(א) [שנעטמו:ו.] (ג) סנהדרין מג: ע"ש, (א) מ"ק ה, (ד) ס"א ל"ג, (ה) כפול הוא במתני', (ו) [דברים כד, (ז) [דף ג'., (ח) [ועיין מוס' קידושין יג: ד"ה חלא ומוס' כמותות פא. ד"ה יבס], (ט) עי' רש"י, (י) [דף יב. ויבד.],



הגהות הב"ח

^(א) גמ' אל תקרי ושס. י"צ ושס צי"ן כמו מי שס פה לאס' פירושו ששס דרכו דכרי השס אל תקרי ושס צי"ן אלא צשי"ן מעיין שומת ציד: (ב) רש"י ד"ה ספתי וכו' נא (בזבואת) מו"מ וגי' צ"א בגזירת: (א) תוס' ד"ה לאחר וכו' דוקא ליבס כדאמר' בשמעתינ כג"ל ומציות משום דרמיא עליה ליעומי נמחק: (ד) ד"ה אילו וכו' לא דמיא להכא דכיון דטומאה כתיב בה הרי היא כערוה גמורה וגזירת וכו' ואפי"ה אימעוט בפרשת יבמין מדיון:



מוסף רש"י

זבחי. לשון רבים משמע (סנהדרין מג:). לא תבזה. אין לרץ לבומו (שם). כל השם אורחותיו. הממש הפסד מזוה כנגד שכרה וסכר עניה כנגד הפסדיה. ושם כמו שמין (סו"ה ק.).